

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Disputationvm De Censuris In Communi,
Excommunicatione, Suspensione, & Interdicto, itemque
de Irregularitate, Tomvs Qvintvs**

Suárez, Francisco

Mogvntiæ, Anno Domini M. DC. XVII.

9 Quotuplex sit admonitio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94035](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94035)

tuendum, & ad conformitatem, seu proportionē debitam capitis cum corpore, de quo aliās. Itaque non rectē faceret Pontifex, si absolūtē & sine vlla causa hunc ordinem ferendi censuram inueneret. Ex causa tamen, sicut posset in hoc dispensare cum alio, ita posset interdum iustē agere ferendo censurā absq; alia admonitione, supposita gravitate delicti, & publica euidētia facti, & aliqua vrgētē necessitate. Non est enim tam intrinsecum cēsurę, vt propter contumaciam ad Ecclesiam feratur, quin possit etiam propter simplex delictum ferri de absoluta Pontificis potestate. Quę doctrina tota confirmari potest ex c. *In causis*, de Sent. & re iudicata.

8
*Debeatne
censuram
latam in
defensione
proprie
præcedere
admonitio
Quorundā
opinio
Couar.
Vgolin.*

Quoniam verō dictum est hanc admonitionem solum requiri in censuris ab homine latis per sententiam ob culpam commissam, dubitare quis potest, an, quando censura non fertur per modum iudicii, sed per modum defensionis iuxta superius dicta in sect. 2. teneatur munitionē præmittere. Multi enim Canonistę negant tunc esse necessariam monitionem, quos refert Couar. in dicto §. 9. num. 6. & alios refert Vgolin. dict. c. 18. lib. 2. quos ipse sequitur ex fundamento iam insinuato. Quia tunc excommunicatio non est à iudice, vt iudex est, sed à persona priuata defendente ius suum: præmittere autem monitionem solum est præceptum iudici, vt ex citatis iuribus sumitur, præsertim ex c. *Sacro*. Addi etiam potest, tunc esse notoriam contumaciam, & ideo non esse necessariam monitionem.

9
*Secundā
opinio.
Couar.
Abbas.
Innocent.*

Contrariam sententiam defendit Couar. citato loco, & eam tenet expressē Abbas (quamvis soleat in contrarium citari) in capit. *Venerabili*, de censib. num. 3. Imo refert Hostiensis tenentem contrarium, & dicit hanc partem esse tutiorem: & idem tenet Innocentius ibi, cuius doctrinam Abbas exponit. Fundamentū esse potest, quia iura non limitant hoc præceptum de præmittenda monitione ad solos iudices, cum ea formalitate iudicandi, sed absolute prohibent, ne quis in aliquē excommunicationis sententiam, nisi competentē monitione præmissa, promulgare præsumat: quę sunt verba capit. *Sacro*, ille autem, qui in defensionem sui iuris alium excommunicat, verissimē dicitur in eum promulgare excommunicationis sententiam: nam illa vox *sententiam* non necessario sumitur in eo rigore, quo est actus iudicii propriē sumpti, sed prout cōmuniter dici solet de censura excommunicationis, etiam si per præceptum feratur. Adde, eum, qui censura vitur in sui defensionem, nunquam posse ita exuere potestatem, vel actum iudicis, quin eis utatur: quia censura necessario est actus iurisdictionis, & poena, quę supponit condignam culpam. Neque est verum ibi intercedere aliquam contumaciam ante admonitionem, etiam si delictum aliquod præcedere possit: quia nondum ille fuit inobediens formaliter præcepto Ecclesię, si eēt fortasse in re aliqua ius suum Prælato denegauerit: quod interdum sine peccato posset contingere, vt iam explicabo.

10
*Posterior
sententia
præfertur
& explicatur.*

Hęc itaque posterior sententia mihi verior videtur. Adde, si res ad praxim reducatur, vix posse aliter talem censuram prudenter ferri. Constituamus ergo communem casum de Episcopo, qui visitans suam diocēsim, ab aliquo Parocho, vel Abbate nō admittitur ad visitandum, eō quod se asserat exemptum: in quo casu aiūt omnes dicti auctores, si huiusmodi Episcopus antea erat in possessione visitandi illam Ecclesiā, posse excommunicationis sententiam ferre in talem Parochū, etiam si appellationem interposuerit, iuxta superius dicta in sect. 2. Interrogo ergo, an ille Parochus denegās locum visitandi titulo tuendi ius suum, grauer peccauerit ante admonitionē Episcopi, necne? Nam, si non peccauit, nec censura fertur quasi in punitionem commissi delicti, ergo non potest ferri nisi per modum præcepti, & pro peccato futuro, id est, secun-

A tradicendo, & resistendo perseuerauerit; & tunc iā non sumus in casu, in quo decreta statunt, vt admonitio præcedat, vt ex dictis constat. Vnde in eo casu verissimum censetur nō esse necessariam aliam admonitionem præter præceptū, quia ipsum præceptum satis admonet. Quoniam vero huiusmodi præcepta semper imponuntur sub aliquo termino peremptorio, vt si intra illum conditio impleatur, statim ipso facto cēsurā incurrat, oportebit terminum illum seu tempus tantum esse, quantum ad deliberandum, & humano modo agendū moraliter sufficiat: quod iuxta causę & negotij qualitatem prudenti Prælato committendum est. Præceptum autem toto tempore illo vrgēs, sufficienter æquiualeat etiam trine monitioni. Si autē Parochus cēsetur, vel præsumatur grauer peccasse, hoc ipso quod suum Prælatum à sua possessione perturbare tentauit, tunc rursus interrogo, an Prælatus illum excommunicet propter delictum commissum, nimirum, vt pñiat illud, vel vt cogat delictum à vi inchoata. Sub priori ratione non fegit Prælatus tanquam se defendens, sed tanquam verus iudex, quia punire delictum commissum, nil refert ad defensionem, sed solum quod delinquens ab incepto delictat: vnde ille est propriissimus actus iudicis, vt sic: ergo tunc habent locum omnia iura, quę admonitionem præmittendam statuunt: debet ergo illam præmittere, si ea intentione, & ratione censuram ferre velit. Si autem ad hoc ferat excommunicationem, vt ille ab incepto delictat, non potest aliter hoc facere, quam hoc ipsum præcipiendo sub censura ipso facto incurrenda: atque ita iam illa est censura sub conditione futurę culpę, & admonitionem continet in ipso tempore præcepto: ergo, moraliter loquendo, nullus hic videtur relinqui quæstioni locus. Neq; in hoc modo ferendi censuram aliquid nouum, aut peculiare fit; nam seruantur illę duę regulę, quod pto peccato præterito non fertur censura nisi monitione præmissa; sub conditionem de futuro fertur cum sola monitione in præcepto inclusa. An verō hæc debeatur esse triplex, vel sufficiat vna, & circa hoc aliquid singulare in eo casu inueniatur, iam explicabo.

SECTIO IX.

Quotuplex debeat præcedere admonitio.

NON solum statuunt iura, admonitionem præmittendam esse, sed etiam modum, quo faciendā est, præscribunt. Et primo quidem in dicto cap. *Sacro*, statuunt, vt hac admonitio conpetens sit. Vbi Glossa competentem monitionem declarat, id est, trinam, quę aliās solet in iure dici *canonica*. Tanta enim, & tam suauis prouidentia voluerunt Ecclesiastici canones huiusmodi censuras ferri, vt pri^o triplicem monitionē præmitti voluerint, vt patet ex capit. *contingit*, 2. de Sent. excommunic. quanquam ibi non videatur generalis lex tradi, sed in quodam peculiari casu, & negotio præcipi. At verō in cap. *Constitutionem*, de Sentent. excommun. in sexto, §. *Statuimus*, satis declaratur, statutum esse per iura, vt trina monitio præmittatur. Vnde videtur hoc ius esse antiquissimum: nam iura, quę de illo loquuntur, non significant illud de nouo statuere, sed illud supponere vt perpetuū in Ecclesia obseruatum, vt patet ex c. *Delictis*, 24. qu. 3. & c. *De Presbyterorum*, 17. q. 4. vbi indicatur, hanc formam trinę admonitionis sumptā esse ex ordine correctionis fraternę, quem Christus docuit. Vnde in Cap. *Omnes decime*, 16. q. 7. dicitur *Secundum Domini nostri præceptum admonentur semel, & secundo, & tertio*. Non q; hoc sit præceptum iuris diuini: tum quia ostensum sit totam hanc censurarum institutionem Ecclesiasticam esse: tum etiam quia ad forum contentiosum pertinet, non ad fraternam correctionem. Solum ergo id dicitur, quia ad instar, & imitationē ordinis

1
Terna monitio debet antecedere censuram.

1
Terna monitio debet antecedere censuram.

ordinis à Christo propoliti hæc institutio facta est. Vnde in capit. *Præfenti*. quæstion. 2. alius admonendi ordo à Syluestro Papa olim seruatus commemoratur: in quo quinque monitiones fiebant, antequam anathema proferretur post singulas vero monitiones paulatim etiam indicabatur censura, & crescente contumacia augebatur, priuando prius ingressu Ecclesiæ, postea communione, seu communicatione fidelium, postea anathema pronuntiando. Veruntamen ritus trine monitionis in Ecclesia retentus est. Quem obseruare tenentur omnes Ecclesiastici iudices cuiuscunque ordinis, vel conditionis sint, infra summum Pontificem: nam ius, quod hoc statuit, generale est, & commune omnibus, & super omnes. De ipso vero pontifice Summo ita censendum est, sicut supra de admonitione diximus.

In seruanda vero hæc forma trine admonitionis ea moderatio adhibenda est, quæ in dict. capit. *Constitutionem* ponitur: nimirum non semper necessarium esse, vt hæc tres monitiones tribus temporibus distinctis fiant, sed vnam pro tribus fieri posse, dummodo aliquorum dierum competentia intervalla concedantur, vt si sub hac forma fiat, *Admoneo te, vt intra tres dies satisfacias, singulos dies, pro singulis admonitionibus tibi concedendo*. Et (quod aduertendum est) in illo textu nulla causa postulat, vt hoc modo possit fieri admonitio vna pro trina, sed generatim & absolute conceditur: & ita indistincte fieri potest vtroque modo. Ideoque fortasse posterior modus vnius admonitionis pro trina magis est vsu receptus, quia facilius. Et in his Doctores conueniunt.

Dubitant tamen quantum temporis necesse sit pro vnaquaque admonitione concedere. Aliqui enim putant, vt minimum, oportere, vt pro vnaquaque admonitione duorum dierum spatiū concedatur: quia textus ille ait. *Aliquorum dierum competentia intervalla*. Quod indicat Nauarrus c. 27. n. 11 sub hac limitatione, *Quando non est periculum in mora*. Ex illo autem textu non satis colligi videtur, hoc esse necessarium: quia ibi non dicitur, quod pro singulis admonitionibus detur aliquorum dierum spatium: sed quod iudices inter monitiones seruent aliquorum dierum conuenientia intervalla. Hoc autem propriissime, & iuxta literam seruabitur, etiam si tres, vel duos dies tantum pro omnibus admonitionibus index concedat, ex illis diebus conueniens intervallum singulis admonitionibus designando: tunc enim verè ac propriè aliquorum dierum intervalla pro omnibus, vel pro vna omnibus admonitionibus æquivalente, tribuuntur. Nihilominus tamen, quia prior sensus planior videtur, tutius erit id obseruare, vbi nulla rationabilis causa cogit ad tempus illud coarctandum: ex illa verò id facere licebit, quod prudenti arbitrio iudicis relinquendum est, pro negotij qualitate, vt Glossa circa eundem textum annotauit. Si quis autem rectè consideret, iam tunc iudex non seruabit formam admonitionis præscriptam simpliciter in illa parte illius canonis, sed vt ret facultate concessa in eodem textu in vltima parte illius, quæ superest explicanda.

Additur ergo ibi, *Nisi facti necessitas aliter ea suaserit moderanda*: vbi illud relatiuum *ea*, intervalla dierum refert: igitur ex rationabili causa potest illa dierum pluralitas coarctari, vel etiam ad diem vnum aut breuius tempus, si necesse fuerit, redigi. Ponderari autem potest vis illius vocis: *moderanda*: nam ex vi illius non videtur permitti, vt propter vllam necessitatem admonitio omnino prætermittatur, nullumve tempus ad resipiscendum concedatur, sed solum vt terminus coarctetur, & limitetur: hæc enim vim habet verbum *moderandi*. Et factum, si quis consideret propriam materiam, in qua

Fr. Suarez, Tom. 3.

A versatur hæc admonitio, vix potest cogitari casus, in quo admonitionem omnino prætermittere oporteat, iuxta Ecclesiæ intentionem in his censuris ferendis. Nam, aut agitur de delicto commisso, aut de vitando damno, aut opere aliquo, quod timeatur. Quando censura est huius posterioris generis, iam diximus, non esse necessariam aliam admonitionem præter illam, quæ in peccato ipso, vel lege continetur, & iura, quæ de hac admonitione tractant, non loqui de huiusmodi censura: ideoque certum est, Prælatum, qui hoc modo fert censuram in ordine ad futurum, posse terminos eius coarctare quantum iudicauerit expedire, iuxta negotij qualitatem, & periculum, quod imminere potest. Si autem censura respicit delictum iam factum, non fertur absolute ad puniendum illud, eo quod factum sit, vt supponimus, sed vt ab illo resipiscat, vel pro illo satisfiat, vt ex hac parte iam respicit futurum: & ideo ferri non potest sine aliquo genere admonitionis, quia non potest absolute ferri, sed conditionali modo, vt supra tactum est, scilicet, *Nisi intra tale tempus resipueris, vel satisfeceris, talem censuram incurres*. In hac autem forma ferendi censuram intrinsecè includitur admonitio. Voluerunt autem iura, vt hæc admonitio sit trina, vel formaliter vel virtute, id est, vna pro trina, cum eo temporis intervallum, quod & ad mortalem interruptionem, & ad humanam consultationem, & deliberationem sufficeret. Quia verò negotiorum qualitas, vel instantia non semper permittit tantum tempus concedere sine graui periculo maioris damni, ideo ipsamet lex humana prudenter addidit ex necessitate posse indicem tempus illud moderari, in quo includitur, vt possit etiam, si necesse sit, nullam aliam admonitionem præmittere, præter eam, quæ in ipso præcepto, seu sententia conditionata includitur.

SECTIO X.

Verum, Admonitio ideo necessaria sit, vt nullam exceptionem patiatur.

Varij solent à prædicta necessitate casus excipi, quos hoc loco examinare necesse est. Primus est, quando censura absolute fertur pro delicto commisso, sine ordine ad futurum. Tunc enim admonitio non habet locum, tum quia admonitio, non est de re facta, sed faciendâ, tum etiam quia admonitio fit, vt expectetur contumacia, quando autem censura illo modo fertur, non expectatur contumacia noua, sed pro delicto facto imponitur. Vnde, licet reus corrigatur non effugiet talem poenam. Atq; hæc est communis doctrina Canonistarum, quos statim referam.

Supponit autem hæc exceptio censuram posse ferri illo modo, pro delicto commisso, sine noua contumacia, quod difficile est. Et ideo distinguunt dupliciter posse ferri censuram, scilicet, vt formaliter in ratione censura, & tunc aiunt nec exceptionem, nec modum illum imponendi censuram locū habere: quia censura vt sic significat medicinalem poenam, vt infra videbimus: potest autē etiam imponi per modum puræ poenæ vindictiue, & tunc aiunt procedere dictam exceptionem. Ita Innocentius in c. 1. de Excess. Prælat. Panormit. in c. Reprehensibilis, de Appellat. nu. 4. & ibidem alij. Qui præterea limitant hanc sententiam, vt in excommunicatione locum non habeat, quia hæc nunquam est pura poena, sed semper medicinalis, vt infra suo loco videbimus. Et nunc breuiter sumitur ex cap. *Qua fronte*, de Appellat. vbi dicitur, Ecclesiam semper esse paratā ad dandam absolutionem excommunicato cum debita subiectione & dispositione illam petenti.

D ergo

Censura imposita per modum poenæ non indiget monitione. Innocent.